

PUNAKAARTILAISTEN VALISTAMINEN

NÄRPIÖN" kasarmin ikäpresidentti, oululainen talonomistaja ja muurari, Aapo Määttä, jolla hopeahapsistaan ja "raskauttavain asianhaarain" vallitessa annetusta kuolemantuomiosta huolimatta on aina hyvätuulinen hymy kasvoilla ja onnistuneita "linnunpesäretkiä" edellyttävä veitikka silmakulmassa, vakuutti ihanampia vankilamuistojaan olevan sen, kun hän vielä ikämiehenä, 61 vuotiaana, oli Lappeenrannassa tehty osalliseksi tietuolisuudesta sivistyksestä.

—Kerrohan lähemmin, kehoitin minä, kun haastateltavani oli tehnyt tämän ylimalkaisen maininnan.

—Niin, se tapahtui sillä tavalla, että kun minä muudanna sellaisena marraskuun päivänä, mikä ennen itsenäisyyttämme oli allakassa merkitty keisarilliseksi juhlapäiväksi, seisoin työpenkkiini ääressä vankilan pajassa, saapui luokseni turpea ukko, jonka jykeviä hartioita, kuten pian sain tietää, painoi 76:n talven lumi ja hatunröytiä — tämä otettakoon kirjaimen mukaan ja vähääkään tinkimättä — 52 vuotinen vankilapöly. Ukko, joka päivän merkityksen takia oli rasvaisen sortuukinsa rinnustimiin kiinnittänyt palokuntalaismerkin ja neljä hänen saavutuksiansa julistavaa, tsaarivallan aikana ansaittua prenikkaa. Tämä ukko se sitten, rypistäen tuuheita kulmakarvojaan, pudistaen vankkaa ja lumivalkeata, hartioita hipovaa tukkaansa, sekä tuhautellen valtavanpuoleista hätäperuna nenäänsä, jonka kirkaat ja moniväriset värivivahdukset saattaisivat eräissä henkilöissä (merkittävä syrjäilyminen minuun) herättää vähän muutakin, eikä yksinomaan esteettisiä harrastuksia, sanoi minulle: "Niin, niin, minä olen opettaja Lind, ja te, puh, puh, te olette Suomen nuori poika, Määttä, no, no, ettekö tahtois tulla kouluun, puh, tottakai, noin nuori poika, huomenna vaan, sitten klo 9:ltä, puh, oppia sitten otamme ja tietoa haemme, puh, kaivamme kuin tikkua kynnen alta, noh, noh, niin ne tekivät Viaporinkin pojat, kilttejä poikia olivat, Vivolinin lävitse laskivat ja monet vihkot täyteen kirjoittivat, noh, noh, kirjoittakoot nyt, niin, te tulette sitten huomenna suurustunnin jälkeen, puh! —"

—Minä tietysti menin ja tulivat nämä muutkin "nuoret". Siellä istuimme pitkät parrat haarallaan, kuin venäläiset musikat Jasnaja Poljanan koulutuvassa. "Näin paljon Suomen nuoria poikia, puh!" huudahti koulumestari, kun sisäänastuttuaan näki karvaiset opetuslapsensa. "Noh, noh, pojat ymmärtävät, että tieto on valtaa ja että nykyaikana täytyy ihmisten päästä osallisiksi sivistyksestä. Puh, puh, ehkä alatamme Syrakin kirjasta, puh, oli viisas mies se Syrak, noh, noh, olkoon nyt! Kuka osaa lukea? Ehkä tämä Suomen nuori poika — mikä se olikaan nimi? Niin, niin, Härmä, noh, noh — otamme alusta!"

—Härmä alkaa päästellä kuin suorittaisi kerto-

muksen esittämistä punakaartin vuosijuhlassa. Ja ukko ihmettelee, että jo osaa poika lukea. — "Niin, niin, anna mennä vaan, puh, puh, mitäs hyvää sieltä vielä tulee, jaa, jaa, viisas oli mies, se Syrak!" Noin kiihoittelee opettaja, kunnes 16:sta luvun päätyttyä ryhdymme tutkimaan maantiedettä.

—Siunatuksi aluksi meille selitetään, että Lappeenranta on kuuluisa kaupunki. "Puh, puh: täällä on käynyt keisarikin. Noh niin oli kuin tavallinen ihminen. Kolmen askeleen välimatkalta minä hänet näin. Sinne meni upseerikasinolle. Kunniavahtina olin palokunnan puolesta. Ja keisarinnakin meni. Hameitaan kannatteli, kuten muutkin naiset. Siellä sitten söivät ja keisarinnan pyynnöstä soitettiin Porilaisten marssi. Tästä kartasta näette, missä on Lappeenranta. Tuoss' on, tuoss' on — ja täältä pääsee Palestiinaankin. Tuolta noin kävelee vain. Ja polkupyörällä pääsee vielä pikemmin. Kuka teistä osaa ajaa polkupyörällä? Osaako konduktööri Jalo?"

—Kun opettaja sai tietää, että osaa se Jalo pyörällä ajaa, ihastui hän ylen ja selitti, että kaunilla ilmalla sopii polkupyörää säilyttää ulkosallakin, esim. nojallaan pirtinseinustalla ja siihen pirtin seinustalle voi istuttaa perunoita, punajuuria ja porkkanoita, ja sillä aikaa kun ne kasvavat, sopii istuttajan soittaa pirtissä joka viulua tai harmonikkaa, sillä musiikki jalostaa ihmistä ja sellainen perunasoppa, johon on pantu porkkanoitakin, on ravitsevaa ja maistuu hyvältä. Mutta Palestiinaan jos jäisimme asumaan, niin siellä olisi otollisempi viljellä viikunoita ja appelsiinejä, sillä siellä kyllä kasvavat viikunatkin, vaikka se puu, jota Jeesus tarkasteli, sattuikin sillä kertaa olemaan tyhjä, kun sen omistaja ei tuntenut apulannoituksen tehokkaita ominaisuuksia, noh, noh: mistäpä hän, sillä eihän silloin vielä ollut Lappeen maanviljelysseuraa, jonka puheenjohtajana minä olen ollut 35 vuotta ja olen vieläkin kahdessa ominaisuudessa, kunniapuheenjohtaja ja tavallinen puheenjohtaja, noh, noh: valitsivat viime vuosikokouksessa kunniapuheenjohtajaksi ja aikoivat valita jonkun toisen toimivaksi puheenjohtajaksi, vaan minä sanoin, että ei mitään, ei mitään, siinä ne menevät samassa molemmat, siinä ne menevät, mutta tietääkö Määttä mitä Jeesus teki sille viikunapuulle, josta ei viikunoita löytynyt?"

"Noh, noh, oikein, oikein, kirosi se. Kiroileminen on paha asia, mutta paha on sekä, kun ei ole viikunoita. Ne ovat kalliita hedelmiä. Nykyään maksavat 35 mk. kilo; niin sanoi eräs rouva, jonka luona eilen söin sekahedelmäsoppaa. Istuttakaa te, Suomen nuoret pojat, vain porkkanoita ja punajuuria pirtinseinustalle, niin eipä teidän silloin tarvitse tyhjää kourasta, eikä kiroillen kynsiä niskavillojanne, kuten Jeesus, eikä maksaa kulasseille suunnattomia hintoja viikunoista. — Noh, noh: lopetamme tältä päi-

välttä ja sitten huomenna historian kimppuun, kuin lapin sääsket, niin ed. Kiviniemihän on Lapista, noh, olkoon nyt. Jaa, voimistellaan sentään vielä: kas näin, ja näin, puh, puh; se pitää ruumiin nuortena, noh, Suomen nuoret pojat: yyks', kaaks', — Ja me leimme liikkeitä, joita Danten Infernon Stamkudit olisivat kateudesta viheriäisinä varmaan katselleet, jos nim. heille olisi suotu oikeus olla läsnä mestari Lindin koulutunneilla.

— Näin jatkui opetus päivästä toiseen koko talvikauden. Ja keväällä me vietimme juhlalliset päättäjäiset. Pyynnöstämme piti ed. Arönen tässä tilaisuudessa opettajalle puheen ja opettaja puolestaan

vakuutti, ettei hänellä ole sitten Viaporin miesten päivien ollut niin uutteria oppilaita, kuin tänä hänen viimeisenä virkatalvenaan. Ukko oli liikutettu, ja sovittava tunnelma avarsi meidänkin rintojamme, kunnioituksen tunne miestä kohtaan, joka harvinaisen pitkän päivätyönsä oli suorittanut uskollisesti ja puhtain mielin, ja viimemainittu ominaisuus on aina ollut ja tulee olemaan miehen tosiarvon ainoa pätevä mittapuu — lopetti Määttä vakavan kertomuksen, jonka kestäessä sisäinen veitikka oli ahkeraan hänen kulmillaan leikkinyt.

Riitahuhdan Esa.

HALUATKO OPPIA

PALKKATYÖLÄISTOVERI! Haluatko oppia englannin- ja suomenkieltä, laskentaa, kirjanpitoa, kirjoittamista, järjestäjien tehtäviä, esiintymistä, yhteiskuntatiedettä, taloustiedettä, historiaa, y. m. aivan tärkeitä ja välttämättömiä aineita, joita tarvitset jokapäiväisessä elämässäsi ja joihin perinpohjainen tutustuminen on tarpeellista ollaksesi kykenevä toimimaan tehokkaalla tavalla työväenluokan, sinun luokkasi, pyrkimyksien edistämiseksi; ollaksesi elämänhaluinen ja edistysmielinen työläinen ja ollaksesi elävä ja toimintakykyinen jäsen siinä luokassa, jolla on tulevaisuus ja joka on yhteiskunnallisen tuotannon ja jaon hallintoon pyrkimässä. Jos haluat näitä edellä mainittuja tärkeitä tietoja saada, niin sinun on mentävä Työväen-Opistolle. Se on ainoa laitos, jossa saat tehokasta opetusta näissä ja monissa muissa tarpeellisissa aineissa.

Tietoisuuden Merkitys ja Opinhalu.

“Olla tietämätön ei ole elämistä, ellei nimittäin eläimellistä olemassaoloa sellaiseksi haluta kutsua”, sanoo eräs hyvin huomattu tietomies ja jatkaa: “ikä ei edellyttä sitä, että ihmisen olisi lopetettava opiskelemisensa. Opiskeleminen käy tietysti vaikeammaksi silloin kun henkilö on sivuuttanut, sanokaamme, neljäkymmenen vuoden ikärajan, mutta tietoisuuden rakkaus voittaa kaikki vaikeudet. Maailman kuuluisimmat tietomiehet ovat oppineet enemmän jälkeen kolmenkymmenen ikävuodensa, kuin sitä ennen.”

Porvariluokan keskuudessa lasketaan, että ihmiselämä on noin neljä kertaa arvok-

*“Se intoa elämälle antaa
kun tutkii toisten aatoskantaa;
kun tietää saa mietteet muinaisviisahitten
ja huomaa kuinka kauas on päästy sitten.”*

kaampi silloin, jos henkilö omaa amerikalaisen yleiskoulukasvatuksen, kuin olisi siinä tapauksessa jos ei ole saanut koulukasvatusta ensinkään. Ja jos henkilö omaa korkeakoulukasvatuksen, niin hänen elämänsä lasketaan olevan noin 87 kertaa arvokkaamman kuin olisi kokonaan ilman koulukasvatusta.

Näin suurimerkityksellisenä pidetään tietoisuudenarvo porvariluokan keskuudessa, vieläkin siitä huolimatta, että tuo luokka on henkisesti ja aineellisesti rappeutunut tänäpäivänä. Kuinka paljon suurempana tulisikaan pitää tietoisuuden merkitys meidän, työväenluokan, keskuudessa siksi, koska me olemme nouseva ja edistysmielinen yhteiskuntaluokka tänäpäivänä. Meidän yhteiskunnallinen merkityksemme käytännöllisesti tänäpäivänä jo edellyttää yhteiskunnallisen tuotannon ja jaon kontrollia, ainakin korkeammalle kehittyneissä teollisuusmaissa. Mutta onkos meillä kylliksi tietoisuutta, että olisimme kyllin kykeneviä hoitamaan ja käynnissä pitämään tuotantoa ja jakoa mahdollisimman tehokkaalla tavalla? Tästä emme ole ollenkaan varmoja.

Suurimmalta osalta meistä puuttuu tämänpäiväiset välttämättömät teoreettiset ja käytännölliset tiedot yhteiskunnallisten asioiden hoitamisesta. Meillä ei ole ollut aikaa, eikä varoja koulujen käymiseen nuorina ollellessamme, joten olemme jääneet tämänpäiväiseen yleissivistykseen nähden lapsipuolen asemaan. Me kuitenkin voimme korjata tätä epäkohtaa, ainakin josain määrin, vielä täysi-ikäisinäkin ollessamme, jolloin meillä on mahdollisuus saa-